

Elanike arvamused Roomassaare poolsaare hooldamise kohta

1. Miks on linnaprouad kadaka ja männivaenulikud?
Selge on see, et rannaala on vaja korrastada, aga seda tuleb teha kõrge pieteeditunde ja armastusega. Roostikku tuleb niita jättes seda ka paiguti alles, samuti puudealust võsa. Aga puid ei tohi pilastada nii nagu on tehtud kergliiklusteede ääres okste raiumisega nii kõrgelt kui aga ulatab. Sellege tekitatakse teele tõmbetuulekoridore. Loomad karjamaale ja suvega on looduslik loopealne korras, aga mändid jätke rahule! Käige kord Järvel jalutamas.
Ja kui saameestele on tööd vaja, siis ootavad kalmistul kvartali nr 20 piirkonnas juba kaks aastat tagasi märgistatud ohtlikud kuivad kuused raiumist.
2. Kordan oma ettepanekut: valime koos Tambet Allikuga välja ala, kus käpalisi rohkem ja kus saab ette valmistada õpperaja nende tundmaõppimiseks. Võtame selle ala korrastamiseks ja hilisemaks hooldamiseks nagu on ka varem juba tehtud mõne muu alaga (Ülo Roos jt.).
Teen ettevalmistusi, koostamaks õppematerjali elustiku tundmaõppimiseks. (Kui sain õigesti aru, siis on unistatud ka pikemast õpperajast. Weise heinamaa jm.).
Käpaliste õpperada peab olema väljaspool tarastatud karjaaeda.
3. Toetan hooldusraie tegemist nimetud kinnistul. Situatsioonikaarti leppemärk (säilitatav kadastik ja mändid) on vastuolus artiklis väljatoodud seisukohaga, et mändid tuleb enamuses likvideerida. Seega pean vajalikuks toonitada (teen ettepaneku), et mänd, kui antud kasvukoha võõrliik, tuleks suures enamuses eemaldada ja säilitada elujõuline kadastik.
40 aastat tagasi oli Roomassaare karjamaal ainukesed mändid tänase Tuule tänava-äärse elamu esised 4 mändi; ülejäänud olid kadakad. Mändide levik on ilmselt seotud metsa istutamisega 70-tel aastatel tänase tervisepargi territooriumile.
4. Minu arvates tuleks Tuule tn 4 hoolduseks teha käidavaks Tuule th 6 kõrvalt minev pinnasete kuni ca 100 m. Teha üle sadevete kraavi väike, jalakäijate jaoks mõeldud sild ja korrastada mereäärde viiv tee selliselt, et seda oleks võimalik kasutada suvel jalgrattaga, talvel suuskadega- ehk vedada veidi sõrmeid teele, puhastada kadakatest niivõrd, et oleks võimalik seda kasutada. See on väga ilus kadakate vaheline jalgte, mis viib suure kivini ja sealt edasi randa, kus oleks võimalik supelda, talvel uisutada merejääll või ka suustada Abrukani, kui see on võimalik.
5. Meil midagi nendel aladel linna plaanitava tegevuse vastu ei ole. Küll sooviksime kindlasti, et säiliks see 50 meetrine raievaba puhvertsoon. Need puud on aastatega kasvanud päris arvestatavaks tuule tõkkeks seal piirkonnas. Minu naabrid /.../ palusid minul ka nende seisukoha teile teada anda. Inimesed ise on kaugel maal puhkamas. Nende soov on sama, et jääks see 50 m raievaba puhvertsoon. Paluksin ennast siis ka hiljem informeerida, kas see puhvertsoon sinna ka jääb?
6. Meie pere ettepanekud ja soovid:
1) 50 m laiune puhvertsoon elamute vahele, kus kadakaid - mände ei eemaldata ja loomi ei karjatata. Selles tsoonis oleks raie tegemine ainult alaga piirneva krundi

omanike soovil ja näpunäidete järgi.

2) Kuna ala on olnud rannakarjamaa, kus pole kunagi olnud 1,5-2m laiusi jalgradu, siis võiks ala jääda looduslikuks. Selline rada ei saaks ka alata selles 50m tsoonis, sest siis peaks tegema raiet. Seda enam, et on ka karjatamissoov. Kui ümbritsetakse aiaga karjatatav ala, mille sisse

jääb ka tee, peaks ju inimene ikka looduslikul pinnasel kõndima, kui ta ei soovi veistega alalt läbi minna. Praegune rajake, mis on tekitatud peamiselt Tambet Alliku poolt ja 50m ulatuses ka meie pere poolt, sest hoiame korras meie krundiga piirnevat kadastiku esist, on piisav, et

mere äärde jalutada. 1,5-2m laiune käigurada lõhuks loodusliku ilme. Kontsakingaga jalutajatel on võimalik seda teha pargi ja spa-de ümbruses, jooksjatele-ratturitele on tehtud Roomassaare kergliiklusrada, mis läheb samuti mere äärest läbi.

Kaitsekategooriasse kuuluvate taimeliikide vaatlemiseks ei pea olema laiu radu, inimene läheb ja vaatleb neid seal, kus nad kasvavad, jalas sobivad jalatsid.

04.01.2017 mulle saadetud meilis kirjutasite: Pinnast ei täideta, seega mugavat jalutusrada ei teki. Nii peakski see olema, et ala säiliks loodusliku rannakarjamaana.

7. Tore, et Staadioni 7 ja Tuule 4 kinnistute loodusväärtuste kaitsmine on kohaliku kogukonna ja omavalitsuse kätes st. säilitada ala rannakarjamaana. Mulle isiklikult on see mõte ligi 50 aastat meeldinud, mil ma olen selles rajoonis elanud. Vaadates seda projekt-skeemi tekkis mul mõningaid küsimusi.

Kas männid üle 5m jäävad kui alt oksid ära võtta?

Kas Tuule-4 ja Staadioni 7 vahele jääb nagu veel mingi eraldi hooldamata ala või saavad need kinnistud kokku.

Loomulikult räägin ma nn. Dendropargi ja mere vahelisest alast. Siiralt tahaks ma näha ka seal loomi kord niidetud roostikku näksimas ja tallamas. Senini olen niitnud kiisitsi 3 korda aastas vikatiga (linnalt luba küsimata) seda väikest sektorit roostikku, et Tuule tänavalt merd-vett näha, vee peal erinevaid linde. Merikotkad, luiged kaurid, kormoranid.

Kas 1975.aastal tehtud piirdeaed sel ajal olnud loomade karjamaa ja nn.dendropargi vahel võiks jääda püsiva piirdeaiana ka edaspidi samale kohale, muidugi uuendatud kujul, kui teisi tulevasi karjaaedu teisaldatakse(peale käpaliste õitsemist näiteks) See vana traataed on 80 meetri kaugusel Tuule tänavast. Tuule tänava dendropark sai ametliku määratluse Kuressaare linna üldplaneeringus 2001. aastal kui väärtusliku bioloogilise mitmekesisuse näide. Linnapea Jaanus Tamkivi ja Kaljo Ellik. Selles ajast olen oma istutatud puid kaitsnud ja seda dendropargi all olevat maad linnavalitsuse loal hooldanud.

Sõrmkiipp ja ööviul e.käoheel on siin kadastikus täiesti olemas, aga dendropargi osas muidugi rohkem, sest mere ääres need lilled lihtsalt ei suuda end kuluheinast läbi suruda. seega loomad hädavajalikud.

Sellised mõtted siit tulevase rannakarjamaa äärest.

8. Ettepanekud rannakarjamaaga tegelejatele:

1. Karjatamine peaks olema kahes tsoonis. Esimene nn. pillirootsoon, luht kuni kadakateni ja seal võiksid olla mägiveised. Ülejäänud, kadakatega ala, oleks lambakarjamaa.

Karjatamine merekaldal peaks algama koheselt peale vana pilliroo mahaniitmist, küll aga võiks kaaluda lammaste karjatamisega viivitamist, kuni juuli lõpuni. See sõltub muidugi loomade arvust, kui neid vähe siis pole ilmselt probleem.

2. Kuna alal nn. Veise heinamaalt kuni linnuvaatlustornini on nüüd juba 4 kraavi rajatud, peaks nende otstesse, paigaldama jalgsikäigu- purded (kuni 1m laiused), et saaks liikuda jalgsi mööda kallasrada .

3. Kuigi purded oleks vajalikud, ei tohiks alal tegeleda teede rajamisega (sõelmed, puiduhake vms.), vaid ala peaks säilitama poolloodusliku rannakarjamaa ilme, nii nagu see on olnud, kuna selle tegevuse eesmärk peaks olema väärtusliku looduskooluse ja visuaalse keskkonna säilitamine. Jalgrajakesed on juba olemas ja seoses karjatamisega tekib neid juurdegi, pealegi pole need loodushuvilisele orhideede vaatlemiseks vajalikud!

4. Kuna tegemist on sooviga orhideesi (12 liiki, sh. 4 II kat.) (jt.) kaitsta, siis ei oleks liigikaitse seisukohast mõistlik ülemäärane tallamine (propageerides seda kui turismiobjekti) vaid ala võiks olla eelkõige botaanikute ja loodushuviliste huviorbiidis, kui unikaalne õppe-teaduslik objekt. Turistidele tuleks avada pillirooga piiratud merevaated Roomassaare karjamaaga külgneval olemasoleval rattateel ja Kuressaare rannaalal jahisadamast Tuulte-Roosini. Pealegi on rattateede äärsedki piisavalt orhideederikkad, et imetleda seda ilu.

5. Kui ala tarastatakse, võiks sinna paigaldada ka mõningad juhised ja keelusildid, näiteks koertega jalutamise keeld sellel alal.

9. Vastuseks Katrin Koppeli (Koppel) poolt 25.01.2017 edastatud kirjale nr 8.2-1/110-1 teatan, et ei ole nõus mitmete kirjas väljatoodud ettepanekutega seoses majandamist vajavate kinnistutega, mis paiknevad aadressidel Staadioni 7 ja Tuule 4.
- Tuule 4 piirinaabrina olen kategooriliselt vastu linnavalitsuse esindaja poolt väljapakutud ideega, mis näeb ette piirata ala võrk- või elektrikarjusega ning taasalustada loomade karjatamisega. Samuti on vastuvõetamatu, et kinnistul teostatakse raieõigust kuni 1,5 meetri kõrguste kadakate suhtes ning mändide suhtes, mis on aastatega kasvanud sellele lagedale ja tuulisele maa-alale, kaitsmaks meretuulte eest siinsete eluasemete hoovisid.
- Loomade karjatamine on aastatetagune teema, mis on lõpetatud seoses uue elamurajooni tekkimisega Roomassaare piirkonda. Juhul, kui linnavalitsuse planeering oleks ette näinud loomade karjatamist ajalooliselt, ei oleks olnud sobilik siia planeerida elamurajooni.
- On arusaadav, et Staadioni 7 ja Tuule 4 maa-ala vajavad hooldamist, kuid selleks on ka muid alternatiivseid võimalusi, kui loomade karjatamine ja lageraie.
- Siinsed kadastikud ja männitukad on pesitsuspaigad väikestele lindudele, kes lähiaastatel on siin pesitsuspaigad leidnud just tänu kadakate ja mändide kasvule. Kuni 1,5 meetriste kadakate raiumine tähendaks pea kogu Tuule 4 maaüksusele lageraie kuna üle 1,5 meetri kõrguseid kadakaid leidub antud kinnistul minimaalselt. Kadastikud on kogu Saaremaa uhkus ja omapära, mida pärandkultuurina tuleb säilitada, sh Kuressaare linna territooriumil.
- Siinsel karjamaal kasvab mitmesuguseid taimeliike, mis vajavad vastavaid kasvutingimusi ning mille elukeskkonda on loodushariduslikust seisukohast kindlasti vajalik säilitada. Planeeritav loomapidamine ei aita kaasa siinsete taimede kasvule vaid on oht, et taimeliigid kaovad kuna saavad loomade poolt tallatud. Maapind on madal ja osaliselt vesine.
- Vajab tähelepanu ja selgitamist, kas maa- alal on kasvamas looduskaitsealuseid taimeliike.
- Meeldiva elukeskkonna oluliseks osaks on võimalus veeta vaba aega looduslikus keskkonnas. Planeeritud loomapidamine takistab inimestel kasutada õigust mereäärsel karjamaal viibimiseks.

Kõnealune elamurajoon piirneb otse Tuule 4 kinnistuga ega ole eraldatud riigimaanteega ega muu kohalikele omavalitsusele kuuluva teega või tänavaga, mis võiks olla takistuseks karjatamisega seotud muredele. Ilmselgelt toob loomapidamine kaasa mitmeid probleeme naaberkinnistute elanikele.

Piirkond on turismimagnet - paikneb puhkeala kõrval, piirkonda läbib kergliiklustee, mis on aktiivselt kasutatav nii külaliste kui linnakodanike poolt, samuti on tegemist linnuvaatluspiirkonnaga kus on võimalik tutvuda erinevate hoiualal pesitsevate veelindudega.

Piirkonda tuleks säilitada kui looduslikku väärtust või kõrget looduslikku väärtust omavat linnasisest miljööväärtuslikku elupaika, kus on säilinud Saaremaale omased elemendid- kadakane loodusmaastik koos korrastatud roostiku, harvendatud (mitte maharaiutud) rannamändidega ning haruldaste taimeliikide- ja konnade-liblikatega. Tulenevalt minule edastatud kirjast ning minu poolt käesolevas vastuskirjas väljatoodud märkustest, teen ettepaneku arutada Roomassaare poolsaare hooldamisest tingitud vajadusega seotud teemat avalikult Kuressaare Linnavalitsuse saalis, linnavalitsuse esindaja poolt määratud ajal, koos selle piirkonna elanikega (eelkõige piirinaabritega), kaasates sealjuures pädevaid loodusasjatundjaid (Leo Filippov). Vajalik on protokollida arutelu ja arutelu käigus esitatud ettepanekud.

10. Vastuseks keskkonnaspetsialist Katrin Koppeli poolt 25.01.2017.a. edastatud kirjale nr.8.2-1/110-1 teatan, et ei saa nõustuda tema poolt esitatud ettepanekutega.

Eelnevalt tema poolt Kuressaare Sõnumites 19.01.2017.a., pealkirja all „Roomassaare poolsaar – rapik või rannakarjamaa”, on Katrin Koppel väitnud: „ Kuressaare linna omapära on rannaniitude ja haruldaste taimede rohkus. Seda väärtust tuleb kaitsta ja säilitada, sest see loob meeldiva elukeskkonna kohalikele ja on põnev avastamiseks meie külalistele”.

Kahetsusega peab märkima, et Katrin Koppel on tegutsenud risti vastupidiselt eelpool öeldule. Tegelikult alustati juba jaanuari algul Loojangu tänava piirkonnas kadastikus sihtide raiumist eesmärgiga avardada hiljem lageraiega vaadet merele. Tänu linnakodaniku valvsusele suudeti kadastiku meelevaldne hävitamine ajutiselt peatada. Seejärel kutsuti kaks linnakodanikku vestlusele, millest teatati Saarte Hääle kaudu 13.01.2017.a.: „Karjamaa hooldamise osas saavutati kompromiss.” Sellest hoolimata saagisid kolm Linnaettevõtte töömeest noori rohelisi kadakaid veel 25.01.2017.a. Tuule 4 asuva endise karjamaa taastamise plaanist eelnevalt piirinaabreid ei teavitatud. Raietööde teostamiseks ei olnud konkreetset planeeringut ja puudus mõjuanalüüs kahe erineva kinnistu kohta eraldi. Alles 25.01 2017. õhtul pandi LV kodulehele üles esialgne skeem, kus Tuule 4 kinnistul on plaanitud eemaldada kuni 1,5 meetrised kadakad ja kõik männid.

Erinevalt Staadioni 7 kinnistust, asuvad Tuule 4 kinnistuga piirnevad elamukrundid Valguse, Varju, Vikerkaare, Videviku, Loojangu ja Tuule tänaval. Just seetõttu ei saa seda piirkonda enam võrrelda 30 aastate taguse ajaga, kui siin karjatati loomi. Peale seda ongi siia kasvanud kadakad, mis on ju linnas suur haruldus, mida tuleks just säilitada. Toetan igati selle piirkonna puhastamist kuivanud kadakatest, mis on aastate jooksul juba hõivanud suuri piirkondi, tehes sellega ruumi käpaliste ja teiste looduskaitsele taimedele. Kaardilt on ju näha, et kogu hall ala ei ole ainult pilliroog, vaid ka koristamata kuivanud kadakad. Ülejäänud rohelist ala, mille moodustavad rohelised kadakad, tuleb kõik säilitada.

Hobuste ja mägiveiste karjatamine käpaliste kaitse eesmärgil on arusaamatu ja eksitav. Madalal märgalal karjatamine muudaks pinnase poriseks ja suurte loomadega karjatades häviksid täielikult nii käpalised, kui ka teised väärtuslikud taimed. Need

põhjendused Katrin Koppeli poolt ei ole õigustatud ja ei tundu usaldusväärsetena, sest need ei saa olla linna huvides. Pigem on kadastiku ja mändide hävitamise plaan ajendatud rohkem loomapidajate ja vahendajate ärielistest huvidest. Teen ettepaneku arutada Tuule 4 ja Staadioni 7 kinnistute hooldamise ettepanekuid Linnavalitsuse saalis koos selle piirkonna elanikega, piirinaabritega, kaasates erapooletuid looduskaitsejaid.

11. Roomassaare poolsaar – rapik või rannakarjamaa? Panin kirja pealkirjaks artikli pealkirja, sest minuarust on algvundamendina artiklis kõik õige. Tahaks lisada, et kõikidel õigetele argumentidel seal artiklis on aga palju suurem tagala ja nende väljaselgitamine ja ühtseks tervikuks moodustamine peaks olema eesmärk. Olen /.../ja minu kogemused selles valdkonnas on erinevate PLK ja ka LIFE alade taastamise ja hooldamise läbi /.../OÜ. Suuremad alad siis Tammese, Kõruse ja Undva. Ja põhi suund on lambad aga teatud asjaolud ja tingimused nõuavad tihti ka suuremaid loomi nagu veised või hobused. Siia alla kirjutan mõned punktid, mis peaks olema sellele alale tähelepanu pööramise põhjusteks. Samuti arvan, et see peaks siiski lõpuks moodustama terviku linna rohealast, mis on palju suurem
 - 1. looduskaitse** - taimede, lindude ja loomade kaitse, tutvustamine, propageerimine, teadvustamine, inimesele lähemale toomine. Lisaks ka ohustatud tõugu loomade aretamine ja inimestele tutvustamine.
 - 2. linna roheala** - järjest enam liigub ühiskond tervislikuma ja loodussõbralikuma keskkonna suunas. Samas on meie tulevane põlvkond juba palju varem kimpus stressi ja muude psühholoogiliste haigustega. On palju uuringuid, mis tõestavad, et loodus on sellele parim lahendus.
 - 3. loodusõpetus** - lisandväärtust annab selle ala liigirikkus. Läbi erinevate lahenduste, nagu näiteks mõne innovatiivse loodusemängu jne., saab tutvustada erinevaid taimi, linde, loomi ja ka meie oma koduloomi. Lisaks on see hea võimalus tuua inimestele lähemale arusaam looduskaitse aladest, poollooduslikest aladest ja üldse loodusest ning selgitada nendele selle tähtsust.
 - 4. maa hooldamine ja kasutamine selle kasumlikumal moodusel** - Maaalale on väga keeruline leida paremat kasutusotstarvet, kui linna roheala, mis on oma liigirikkuse, oma puutumatus, oma ajaloolise tausta ja ka asukohaga selleks ideaalne. Oleks loomulikult oluline, selle ala kaitsealla võtmine, et taastada selle ala tegelik potentsiaal ja parim kasutus ning et oleks juba seadusest tulenev kohustus seda ala taastada ja hooldada selle parimal kujul.
 - 5. turisti ja tulevase potentsiaalse elaniku atraktsioon** - Kuna eesti on kaardil siiski turismi maa ja Kuressaare on seda veel rohkem. Hetkel oleme küll SPA pealinn aga kuna inimene hakkab üha rohkem teadvustama, et terviseiga ei tule tegeleda ainult läbi ravimise vaid ikka juba läbi ennetuse, siis parim lahendus on liikumine looduses. Meie kergliiklusvõrgustike olemasolu on täna juba iseenesestmõistetav ja ka tervisespordi rajad, kuid kui meil oleks matkaada looduses linna sees.
 - 6. Kuressaare turundus**, Linnalambad, lossilambad, Linn Looduses vms. - SPA turunduse kõrval võiks vabalt olla meie looduse ja selle nautimise võimaluse turundamine. Saame kasutada oma sajandeid säilinud puutumata loodust, et tuua need inimesteni kõige innovatiivsematel moel. Ühendades just need kaks Eesti tugevust, võiks Kuressaare saada "Eesti Nokia" ja seeläbi võidaks kogu Saaremaa, kuna just Saaremaal on kõige rohkem Poollooduslike alasid, mis on täis liigirikkust, loodust, tervist, ajalugu, ilu ja kustumatult ilusaid kohti, mis jätavad inimestesse kustumatud

mälestused, mis ikka ja jälle nad siia toob. Selline emotsioon levib võimsamini kui nунnu kassi video facebook'is.

Kuna projekt on suur, siis on vajalik kõigi vajaminevate osapoolte (looduskaitstijad ja uurijad, inimesed kohapealt ja mujalt, ala omanikud ja kasutajad, taastajad ja hooldajad ning finantseerijad ja arendajad) samas suunas mõtlemine

Selleks tuleb teha ühiselt aksepteeritav tegevus ja finantsplaan.

Usun, et see kõik on võimalik ja ka nii, et naabrusesse jäävate inimestega saavutatakse mingi kompromiss ja et tulevikus on kõik õnnelikud, et selline projekt teoks sai. :)

Ilma ajurünnakuta tuleb mulle veel meelde, et mina arutaks veel sinna alale teha karjakoerte treening ja võistlusplatsi, nutimäng loodusteemal, lugemispaviljonid, matkarada, ruutmeetrilt saadud taimede nimestik ja lugu ja kogu ala taimestik, jne.